

**Koulutuspolitiikan
ristiriitaiset sisällöt
ja**

**Mahdollisuuksien
(epä)tasa-arvo**

Mari-Anne Okkolin

Jyväskylän yliopisto

24.8.2018

Hallitusohjelma

Vuonna 2025 Suomi on maa, jossa tekee mieli oppia koko ajan uutta.

Suomalaisten osaamis- ja koulutustaso on noussut, mikä tukee suomalaisen yhteiskunnan uudistumista ja mahdollisuuksien tasa-arvoa.

Suomi on koulutuksen, osaamisen ja modernin oppimisen kärkimaa.
(VN 2016, 31)

[...] uudistetaan suomalaista koulutusta peruskoulusta korkeakouluun sekä tiivistetään koulutuksen ja työelämän välistä vuorovaikutusta

[...] nostetaan osaamisen tasoa, vähennetään syrjäytyneiden nuorten määrää, lisätään tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta sekä luodaan uutta koulutusvientä

>

tehokkuus, joustavuus, työelämä, elinkeinoelämä, digitalisaatio, asiakaslähtöisyys ja innovaatiot

POPS (2016-) ja KESU (2011-16)

Tavoitteet:

Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Tarpeelliset tiedot ja taidot (yleissivistuksen muodostuminen ja maailmankuvan avartuminen)

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Edistetään muun muassa vahvistamalla oppilaiden yhteiskunnallista toimijuutta, ekososiaalista sivistystä ja kulttuurillista ymmärrystä

(POPS 2014)

Huomio koulutuksellisen eriarvoisuuden kasvuun (KESU)

Tavoitteena

- i) sukupuolten välisten osaamis- ja koulutuserojen vähentäminen
- ii) sosioekonomisen taustan vaikutuksen vähentäminen koulutukseen osallistumisessa
- iii) heikommassa asemassa olevien ryhmien aseman parantaminen
- iv) demokratiakasvatuksen kehittäminen oppilaitoksissa sekä
- v) oppilaiden sosio-emotionaalisten taitojen edistäminen

Hallitusohjelma – POPS - KESU

- **Selektivismi**

koulutuksen
eriytyminen,
yksilöllistyminen,
yhteiskuntaluokka-
sidonnaisuus ja
periytyvyys

- **Universalismi**

Koulutusmahdollisuuksien
tasa-arvoisuus ja
sosiaalinen
oikeudenmukaisuus

“Economics are the method –
the object is to change the heart and soul.”

(M. Thatcher 1981)

Inhimilliset toimintamahdollisuudet:

	HYVINVOINTI (well-being)	TOIMIJUUS (agency)
SAAVUTUKSET (achievements)	<p><i>Koulutukselliset toiminnot/saavutukset</i></p> <p>Olemisen ja tekemisen muodot, jotka oppijat ovat saavuttaneet (lopputulema omien tai toisten päätösten ja toimien tulosta)</p>	<p><i>Toimijuussaavutukset</i></p> <p>Niiden koulutuksellisten toimintojen ja saavutusten toteutuminen, joita oppijat pitävät (syystä tai toisesta) tärkeinä ja arvokkaina (eivät välttämättä samoja kuin koulutukselliset saavutukset)</p>
VAPAUDET (freedoms)	<p><i>Koulutukselliset toimintamahdollisuudet</i></p> <p>Resurssit ja todelliset <i>de facto</i> mahdollisuudet ja vaihtoehdot toimia</p>	<p><i>Toimijuusvapaudet</i></p> <p>Vapaus ja mahdollisuus asettaa tavoitteita ja toimia niiden mukaisesti; valinnat ja päätöksenteko omien preferenssien mukaan; kuka päättää?</p>

Inhimilliset toimintamahdollisuudet: Weman tarina

	HYVINVOINTI (well-being)	TOIMIJUUS (agency)
SAAVUTUKSET (achievements)	<p><i>Koulutukselliset toiminnot/ saavutukset</i></p> <p>Olemisen ja tekemisen muodot, jotka oppijat ovat saavuttaneet (lopputulema omien tai toisten päätösten ja toimien tulosta)</p> <p>esim. alakoulun päättäminen; siirtymät yläkouluun/lukioon/yliopistoon; tutkinto oikeustieteissä</p>	<p><i>Toimijuussaavutukset</i></p> <p>Niiden koulutuksellisten toimintojen ja saavutusten toteutuminen, joita oppijat pitävät (syystä tai toisesta) tärkeinä ja arvokkaina (eivät välttämättä samoja kuin koulutukselliset saavutukset)</p> <p>esim. jatko-opinnot; maisterintutkinto yhteiskuntatieteissä</p>
VAPAUDET (freedoms)	<p><i>Koulutukselliset toimintamahdollisuudet</i></p> <p>Resurssit ja todelliset <i>de facto</i> mahdollisuudet ja vaihtoehdot toimia</p> <p>esim. kouluunpääsy, kirjasto/ oppimateriaalit, yksityistunnit, äidin ja isovanhempien vahva moraalinen ja taloudellinen tuki</p>	<p><i>Toimijuusvapaudet</i></p> <p>Vapaus ja mahdollisuus asettaa tavoitteita ja toimia niiden mukaisesti; valinnat ja päätöksenteko omien preferenssien mukaan</p> <p>esim. mahdollisuus valita opiskellako oikeustiedettä vai ei; kuka päättää?</p>

KIITOS!

Mari-Anne Okkolin Jyväskylän yliopisto
mari-anne.okkolin@jyu.fi
